

ПРОГНОЗУВАННЯ І ПРОЕКТУВАННЯ ЗМІСТУ ДОПРОФІЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ У КОНТЕКСТІ СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ГІМНАЗІЇ

Пузіков Дмитро Олександрович,

кандидат педагогічних наук, доцент,
провідний науковий співробітник відділу інновацій та
стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ

Результативність і ефективність освітнього процесу, якість освіти, яку надають сучасні українські школи залежить від багатьох чинників. Не останнє місце серед них займає зміст повної загальної середньої освіти, а точніше оптимальний вибір педагогічним колективом і закріплення в освітній програмі закладу тих якісних (перелік навчальних предметів та галузевих інтегрованих курсів) і кількісних (розподіл годин на них на тиждень/рік) параметрів цього документа, які вчителство має, може і навіть зобов'язано обирати. Адже вибір оптимального варіативного складника освітньої програми закладу загальної середньої освіти (який дає змогу реалізувати освітні запити учнів та їхніх сімей, відповідає інтересам і професійним можливостям педагогічних працівників, досяжний за показниками матеріально-технічного забезпечення закладу освіти тощо) - це важлива передумова результативного здійснення освітнього процесу в школі, забезпечення високої якості повної загальної середньої освіти [1].

Під варіативним складником освітньої програми закладу загальної середньої освіти нами розглядаються всі її якісні та кількісні характеристики, які можуть обиратися педагогічним колективом закладу загальної середньої освіти, а саме: галузеві інтегровані курси, кількість годин на вивчення предметів та галузевих інтегрованих курсів на тиждень (нової типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти передбачено мінімальну, максимальну і рекомендовану кількість годин на них), а також додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять та їхнє змістове наповнення. У 5-9 класах цей складник забезпечує змістове наповнення допрофільної підготовки учнів. У 10-11(12) класах до варіативного складника належать також профільні навчальні предмети та галузеві інтегровані курси, години на них, оскільки освітні профілі також обираються з урахуванням освітніх запитів учнів.

Педагогічні колективи сучасних закладів загальної середньої освіти України отримують значні законодавчо закріплені права щодо розроблення освітньої програми закладу на основі типової, конструювання її варіативного складника, який найповніше відповідатиме запитам учасників освітнього процесу, насамперед, запитам здобувачів освіти, учнів [3]. Ці права наповнюють реальним змістом і забезпечують реалізацію автономії закладу загальної середньої освіти, академічної свободи вчителя. Однак постає питання до стану підготовленості педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти до цієї діяльності. Адже реалізація традиційних адміністративних механізмів розроблення навчального плану школи ускладнюватиме реалізацію цих прав, навіть нівелюватиме їх, що може призводити до непорозумінь і конфліктів. З іншого боку, розроблення оптимальної освітньої програми закладу загальної середньої освіти не може спрямовуватися на забезпечення інтересів лише окремих учителів, навіть активних і обізнаних. Насамперед, необхідно враховувати освітні запити й можливості учнів, спроможність закладу загальної середньої освіти забезпечити їх.

Класний керівник, який постійно спілкується зі здобувачами освіти та їхніми сім'ями якнайкраще знає освітні запити та можливості учнів, володіє загальними уявленнями про успішність і результати навчання за всіма освітніми галузями, навчальними предметами. Окрім того, у класного керівника налагоджена комунікація з учителями-предметниками. Педагог-організатор, який організовує позакласну й позашкільну роботу, опікується додатковою освітою учнів також добре інформований про освітні запити та можливості учнів. Тому залучення класних керівників і педагогів-організаторів до прогнозування і проектування варіативного складника освітньої програми гімназії та ліцею якнайповніше сприяло б урахуванню в ній освітніх запитів учнів. Однак постає питання про підготовленість цих педагогічних працівників до цієї діяльності, наявність організаційно-педагогічних механізмів участі їх у ній [2].

Література

1. Puzikov D. Model of pedagogical forecasting's system of complete general secondary education's content / D. Puzikov // Український педагогічний журнал. - 2020. - № 3. - С. 84-90.
2. Пузіков Д. О. Прогнозування розвитку загальної середньої освіти: рівень учителя / Д.О. Пузіков // Український педагогічний журнал. - 2018. - N Q3. - С. 67-74.
3. Пузіков Д.О. Система прогнозування змісту загальної середньої освіти / Д.О. Пузіков // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2019 р. - Київ: Педагогічна думка, 2019. - С. 65-66.